

Навчально-науковий інститут торгівлі, обслуговуючих технологій та туризму

Кафедра туризму, готельної і ресторанної справи

Кашинська Олена Євгенівна 096 704 73 17

kashinskaya11061987@gmail.com

Кашинська О.Є. До проблеми впровадження дуальної форми здобуття освіти в підготовку фахівців туризму та готельно-ресторанної справи // Реалії та перспективи розвитку індустрії гостинності в умовах інтеграційних процесів: тези доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції. – Мукачево: РВВ МДУ, 2020. – С. 56 – 57.

УДК 378.14(430)

О.Є. КАШИНСЬКА

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри туризму, готельної і ресторанної справи
ДЗ „Луганський національний університет імені Тараса Шевченка”

ДО ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ ДУАЛЬНОЇ ФОРМИ ЗДОБУТТЯ ОСВІТИ В ПІДГОТОВКУ ФАХІВЦІВ ТУРИЗМУ ТА ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОЇ СПРАВИ

Головною проблемою сучасної освіти в Україні є відірваність теоретичних знань, одержуваних студентами у закладах вищої освіти, від виробничої реальності, з якою стикаються випускники після отримання диплома. Наявність даної проблеми підтверджується й незадоволеністю ринку праці якістю освіти. Роботодавці змушені перенавчати молодих фахівців, витрачаючи на це час та значні кошти. Тому підприємства, при прийомі на роботу, перевагу віддають фахівцям з досвідом, яким не знадобиться час на отримання необхідних навичок. У зв'язку з цим з'являються тисячі безробітних фахівців і при цьому брак робочої сили.

В Україні зробили перший крок для вирішення зазначеної проблеми. Уряд затвердив Концепцію дуальної освіти, що має на меті об'єднати навчання та роботу в системі фахової передвищої і вищої освіти. Відповідний документ було прийнято на засіданні КМУ 19 вересня 2018 року [1]. Варто зазначити, що європейська система освіти давно перейшла на подвійну професійну освіту.

Дана Концепція дуальної форми здобуття освіти передбачає:

- модернізацію освітніх програм (від 25% до 50% кредитів передбачають навчання на робочому місці);
- підвищення якості підготовки фахівців (результати навчання оцінюються (окремо або спільно) і роботодавцем, і закладом освіти); роботодавець бере участь у відборі студентів, які будуть навчатися за програмою; ефективно використовується часовий і фінансовий ресурс студентів, закладів і роботодавців);
- зближення освіти з вимогами ринку праці (програми розробляються за участю роботодавців);
- посилення ролі та впливу роботодавців на освіту (роботодавці безпосередньо беруть участь у процесі підготовки фахівців, коректують його);
- підвищення мотивації до навчання серед студентів та ріст рівня зайнятості молоді (можливість працевлаштування під час навчання або одразу після його закінчення);
- скорочення адаптаційного періоду випускників на роботі;
- підвищення конкурентоздатності працівників.

З прийняттям Концепції дуальної освіти відбувається посилення уваги науковців до проблем підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти та впровадження даної форми навчання в систему професійної та вищої освіти для різних спеціальностей. Активно

розглядаються питання стану, проблем та перспектив впровадження дуальної освіти як загалом в систему вищої та фахової передвищої освіти України, так і, зокрема, в окремих закладах освіти та для певних спеціальностей (фінанси, банківська справа та страхування, аграрні спеціальності та інші). Вивчаються особливості та специфіка впровадження дуальної освіти в українських реаліях, здійснюється порівняльний аналіз вітчизняного та зарубіжного досвіду дуальної освіти (Німеччина, Австрія, Швейцарія, Данія, Португалія, Іспанія, Бельгія, Норвегія, Японія).

Наразі існує думка, що дуальна форма здобуття освіти є затребуваною при підготовці фахівців за технічними спеціальностями. Проте, досвід Німеччини, яка є засновником та взірцем організації дуальної освіти, свідчить, що діапазон застосування даної моделі набагато ширший. Так, наприклад, відділ координації дуального навчання Берлінської вищої школи економіки та права (Hochschule für Wirtschaft und Recht Berlin) пропонує дуальні програми підготовки бакалаврів сфери послуг та туризму – «Туризм», «Сфера послуг». Магістерські програми: «Менеджмент та адміністрування» [2, с. 22].

Спростовує цю думку й той факт, що використання дуальної освіти в туризмі та готельно-ресторанній галузі на сьогодні є широко поширеним, як в розвинених країнах, так і в нерозвинених. За останні тридцять років велика кількість закордонних досліджень вивчала цю тему, аналізуючи різні аспекти дуальної освіти. Було зазначено, що підприємства є менш мотивованими забезпечити необхідну кількість навчальних місць для студентів, при цьому велика кількість студентів закладів вищої освіти є результатом інтересу особистого навчання, а не економічного попиту, що суперечить розвитку дуальної системи фахової передвищої освіти. Особливо великою проблемою є невідповідність між кваліфікаційними вимогами туристичних підприємств, закладів готельно-ресторанної галузі та навчальними програмами у вищій школі [3, 627-628].

Спільним висновком більшості авторів є необхідність інновації та координації навчальних програм з туризму та готельно-ресторанної справи таким чином, щоб відповідати потребам галузі та реалістичним очікуванням студентів [4, 308-322].

На відміну від великої кількості закордонних робіт, які висвітлюють питання дуальної освіти в підготовці кадрів для туризму та готельно-ресторанного господарства, в Україні не так багато авторів досліджують дуальну форму навчання в туристичній освіті. Наразі є незначна кількість вітчизняних наукових розвідок в напрямку теоретичного обґрунтування впровадження дуальної форми здобуття вищої та фахової передвищої освіти в підготовку фахівців для сфери туризму та готельно-ресторанного господарства. При цьому є низка досліджень, в яких частково висвітлено зарубіжний досвід (Німеччина, Швейцарія, Польща, Франція) впровадження дуальної освіти в підготовку фахівців для даних сфер (Л. Кнодель, Л. Польова, В. Федорченко).

Тобто, можемо відмітити нагальну необхідність проведення вітчизняними науковцями розвідок у напрямку реалізації дуальної ідеології в підготовці фахівців для туристичної та готельно-ресторанної галузей, розробки оптимальної моделі дуального навчання, виявлення проблем та шляхів їх вирішення під час впровадження дуальної форми здобуття вищої та фахової передвищої туристичної освіти, розробки термінології та чіткої схеми взаємодії роботодавця та закладу освіти, вивчення та впровадження практичних аспектів реалізації дуальних форм освіти, тощо.

1. *Проект Концепції підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти.* – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу : <https://mon.gov.ua/ua/news/vid-25-do-50-navchannya-na-robochomu-misci-robotodavec-ocinyuye-uchnya-ta-bere-uchast-u-vidbori-na-navchannya-uryad-zatverdiv-konceptiyu-dualnoyi-osviti>.

2. *Давліканова О. Б., Васильєва Т. А. Пояснення до Положення про дуальну форму здобуття вищої та фахової передвищої освіти (аналізується варіант Положення із правками після громадського обговорення) / О.Б. Давліканова, Т.А. Васильєва // Збірник тез Міжнародної науково-практичної конференції «Дуальна форма здобуття освіти як одна з моделей поліпшення якості підготовки фахівців для аграрного сектору економіки України». 17 жовтня 2019 року, Науково-методичний центр ВФПО. – Київ, 2019. – С. 15 – 33.*

3. Vukić M., Vukić Milorad. *Connection of tourism companies with the development of dual system in higher education / Milena Vukić, Milorad Vukić // 3rd International Scientific Conference «Tourism in function of development of the Republic of Serbia. Tourism in the Era of Digital Transformation». 31 May-2 June, 2018 Vrnjacka Banja, Serbia. . – Vol. 21. – No. 3. – P. 622 – 639.*

4. Chi, C.G., Gursoy, D. (2009). *How to help your graduates secure better jobs? An industry Perspective'. International Journal of Contemporary Hospitality Management. – Vol. 21. – No. 3. – P. 308 – 322.*